

POUKA 1

Prvi deo: Pregled

Ključni tekstovi: Otkrivenje 3,14–22; Jovan 15,9; Jeremija 31,3

Središte proučavanja: Otkrivenje 3,14–22

U ovoj pouci suočićemo se sa stvarnošću našeg trenutnog duhovnog stanja kao crkve. Ta stvarnost tiče se kako nas kao zajednice – Božjeg naroda, tako i nas lično, kao pojedinaca. Našu analizu duhovnog stanja sprovedemo u svetlu apokaliptičke poruke crkvi u Laodikeji. Ova poruka predstavlja sedmo, i poslednje, pismo crkvama u Maloj Aziji, koje se nalazi u knjizi Otkrivenje. Sedam pisama, u drugom i trećem poglavlju Otkrivenja, jesu proročanstva koja obuhvataju istoriju hrišćanske crkve – od perioda rane crkve pa sve do poslednjeg vremena. Sam Bog se obraća svojoj crkvi kroz ova pisma.

Naravno, sedam crkava „Azije” ne odnosi se doslovno na savremene crkve, kojih danas, očigledno, ima mnogo više nego u Jovanovo vreme. Naprotiv, u tradiciji proročanstava Starog zaveta (Danilo 2; 7; 8; Jeremija 6,2), knjiga Otkrivenje koristi slike da bi prenela svoju eshatološku poruku. Konkretno, doslovne crkve, sa svojim istorijskim i geografskim osobenostima, upotrebljene su kao simbolična predstava proročke istine. Na primer, čak i površnim pogledom na redosled Gospodnjih delovanja u korist Njegove crkve, onako kako su ona prikazana u sedam pisama, može se zapaziti da se doslovni dolazak Gospodnji prikazuje kao sve bliži i bliži:

1. *Efes*: Gospod „hodi“ (Otkrivenje 2,1).
2. *Smirna*: Gospod „beše mrtav, i evo živ je“ (Otkrivenje 2,8).
3. *Pergam*: Gospod opominje svoj narod: „Pokaj se dakle; ako li ne, doći ću ti skoro“ (Otkrivenje 2,16).
4. *Tijatira*: Gospod usrdno savetuje svoj narod da čvrsto drži ono što ima „dokle dođem“ (Otkrivenje 2,25).
5. *Sard*: Gospod upozorava svoj narod da, ako to ne bude čvrsto držao i pokajao se, „doći ću na tebe kao lupež“ (Otkrivenje 3,3).
6. *Filadelfija*: Gospod uzvikuje: „Evo ću doći brzo!“ (Otkrivenje 3,11).
7. *Laodikeja*: Gospod iznosi koliko je blizu srcu svoga naroda, objavljujući: „Evo stojim na vratima i kucam“ (Otkrivenje 3,20).

Poruka Laodikejcima, dakle, označava presudan trenutak kada je dolazak Gospodnji najbliži: On sada kuca na vrata srca. On čeka naš odgovor na Njegov blagodatni poziv da Mu otvorimo kako bi mogao da prebiva sa nama (vidi i Kološanima 1,27).

Drugi deo: Komentar

Uvod: Pismo crkvi u Laodikeji je proročanstvo koje predviđa duhovno stanje Božjeg naroda u poslednjim danima i podstiče ga da na to odgovori na odgovarajući način. Autor poruke opisan je sa tri titule, koje se odnose na ljudsku istoriju od kraja ka početku, prateći redosled posledica–uzrok–posledica, što je tipično za hebrejski način izražavanja. Prva titula je „Amin“ (Otkrivenje 3,14) – reč kojom se završava hrišćanska molitva i koja izražava eshatološku nadu u ispunjenje Božjeg obećanja o spasenju (2. Korinćanima 1,20). Titula „verni i istiniti svedok“ odnosi se na Božje prisustvo tokom neprekidnog toka ljudske istorije. „Početak Božjeg stvaranja“ odnosi se na Tvorca koji je započeo istoriju. Ove titule se nadovezuju na opis Isusa Hrista iz uvodne vizije Sina

Čovečijeg u Otkrivenju, gde je On predstavljen kao „svedok verni“ i „prvenac iz mrtvih“ (Otkrivenje 1,5).

Pismo crkvi u Laodikeji uključuje tri glavna aktera: (1) glasnika, odnosno anđela crkve u Laodikeji (Otkrivenje 3,14); (2) autora poslanice, koji je Isus; i (3) narod koji prima poruku. Sama poruka podeljena je u četiri celine. Prvo, Bog se predstavlja kao Sudija koji zna (Otkrivenje 3,15). Drugo, pažnja se usmerava na Božji narod, koji nije svestan svog pravog stanja (Otkrivenje 3,16.17). Treće, Gospod odgovara na njihovo stanje i preporučuje im odgovarajući lek (Otkrivenje 3,18). Četvrto, to pismo otkriva dubinu Božje ljubavi prema svom narodu (Otkrivenje 3,19–21).

Na svaku od ovih celina osvrnućemo se detaljnije u komentaru koji sledi.

Prvi deo: Sudija naroda. U ovom prvom delu, Gospod suočava svoj narod sa dijagnozom njihovog stanja. Ali čak i pre nego što im iznese dijagnozu, On ih podseća na Svoje sveznanje: „Znam tvoja djela“ (Otkrivenje 3,15). U 139. psalmu, David započinje svoju ispovedničku molitvu istom svešću: „Gospode, ti me kušaš i znaš“ (Psalam 139,1). Ljudi ne mogu da se sakriju od Božjeg pogleda: „Kuda bih otišao od Duha tvojega?“ (Psalam 139,7). Bog se doživljava kao Sudija koji sve vidi (Jevrejima 12,23; 2. Timotiju 4,1; Priče Solomunove 5,21; Priče Solomunove 15,3). Nema skrivanja niti obmane pred prodornim okom velikog Sudije, koji je ujedno i naš Tvorac: „Jer si ti stvorio što je u meni“ (Psalam 139,13); i „koji je oko načinio, zar ne vidi?“ (Psalam 94,9).

Značajno je da, u tradiciji starozavetnog proroka Miheja (Mihej 1,10–16), Jovan koristi igru reči sa geografskim nazivima, dajući biblijskom tekstu duboko duhovno značenje. Tako ime Laodikeja, koje znači „pravda naroda“, podseća Božji narod da će On učiniti tri stvari za njih: (1) doneće povoljnu i pravednu presudu u njihovu korist na dan suda; (2) osvetiće ih nad njihovim neprijateljima; i (3) značenje imena Laodikeja, „pravda naroda“, podseća nas na Hristovo zameničko delo spasenja Njegovih sledbenika od gneva pravednog i svetog Boga protiv greha. Pravedni zahtevi zakona ispunjeni su kroz Hristovu žrtvu pomirenja. Na taj način Bog može da milostivo izbavi svoj narod od kazne za greh. U najpotpunijem smislu, dakle, kao Onaj koji ukida njihovu smrtnu kaznu time što sam prima kaznu na Sebe, Hristos zauzima mesto kao „pravda naroda“.

Drugi deo: Stanje naroda. Prva Božja optužba protiv Laodikeje odnosi se na njihovo versko ispovedanje. Oni nisu „ni hladni ni vrući“, već mlaki (Otkrivenje 3,15.16). Božji narod tvrdi da je „bogat“ (Otkrivenje 3,17). To jest, oni su bogati istinom Svetog pisma; uostalom, oni su „ostatak“. Smatraju da su *laos dikaios* – „pravedan narod“ (što je, ironično, još jedno značenje imena „Laodikeja“). Ipak, krivi su za pet neodstataka: „A ne znaš da si ti nesrećan, i nevoljan, i siromah, i slijep, i go.“ Veruju da vide; tvrde da imaju veliko duhovno razumevanje. Hvale se velikim istinama čiji su čuvari. A ipak, nisu sposobni da uvide svoje sopstveno stanje niti svoju pravu potrebu: lišeni su Svetoga Duha. Nisu posvećeni istinama koje ispovedaju. Upravo njihova samouverena tvrdnja i nesposobnost da sagledaju svoju potrebu rađa i podstiče njihov ponos i nedostatak poniznosti; zato se hvale da im „ništa ne treba“ (Otkrivenje 3,17). Ne osećaju potrebu da bilo šta nauče, da rastu, da se promene ili da uoče uzrok svog bednog stanja. Kao posledica toga, ne osećaju potrebu za pokajanjem.

Treći deo: Gospodnji saveti. Uzimajući u obzir stanje naroda, Božji saveti Laodikeji predstavljaju direktan odgovor na njihove tri potrebe. Prva potreba tiče se njihovog ispovedanja vere, koje se upoređuje sa mlakom vodom. Mlaka voda je odbojna za piće. Zbog toga Bog upozorava svoj narod da će ih „izbljuvati iz usta svojih“ (Otkrivenje 3,16). To znači da će ih „povratiti“, baš kao što su i drevni Izrailjci u starozavetno doba

bili upozoreni (3. Mojsijeva 18,25). Činjenica da narod Laodikeje nije ni hladan ni vruć dodatno ukazuje na njihovo obmanjujuće mišljenje da su bogati Božjom naklonošću, dok su zapravo duhovno osiromašeni.

Božji savet Laodikeji, dakle, najpre je da od Njega kupe zlato žeženo u ognju. Ova mala napomena o kvalitetu zlata ima značajne implikacije: ona sugeriše da Božji narod ne treba da se zadovoljava jeftinim zlatom pomešanim sa primesama niti da prihvati lažno zlato, koje ima samo boju i izgled pravog zlata. Kroz ove simbole, Gospod upozorava svoj narod na lažnu i površnu religiju. Zato Bog poziva svoj narod da od Njega kupe ono što je istinski vredno.

Drugi Božji savet tiče se odeće Njegovog naroda. Pošto su goli, Bog im savetuje da kupe i „bele haljine da se obuku“ (Otkrivenje 3,18). Na drugom mestu u Otkrivenju, Jovan nam govori da je Novi Jerusalim, nevesta Jagnjetova, „obučena u svilu čistu i belu; jer je svila pravda svetih“ (Otkrivenje 19,8). Pošto je naša pravednost, u najboljem slučaju, „kao nečista haljina“ (Isaija 64,6), potrebna nam je Hristova pravednost da pokrije našu golotinju, što je predstavljeno belim haljinama. Belina je izraz čistote i predstavlja Božju pripisanu i udeljenu pravednost. Pošto Njegov narod nije u stanju da vidi svoje pravo stanje, Bog im preporučuje da pomažu svoje oči „mašču za oči“ kako bi im se vratio vid. Tada će moći da uvide svoju nagost i hitnu potrebu za božanskim lekovitim sredstvima.

Četvrti deo: Gospodnja ljubav. Božja dijagnoza pravog stanja Njegovog naroda ima cilj da u njima probudi svest o njihovoj stvarnoj nemoći i beznadežnosti bez Njega (Otkrivenje 3,15–18). Zatim, u devetnaestom stihu, Bog izražava beskonačnu meru svoje ljubavi.

Prorok Jeremija koristi isti izraz kada govori o Božjoj „večnoj ljubavi“ (Jeremija 31,3). Jevrejska reč *‘olam*, koja se obično prevodi kao „večna“, ne odnosi se samo na hronološku osobinu ili dugotrajnost. Ovaj izraz je idiomatski način da se iskaže ideja velike snage. To znači da je Božja ljubav toliko snažna i toliko velika da je nemerljiva. To je nešto poput beskonačne prirode same večnosti. Večnost Božje ljubavi se na taj način otkriva Njegovom narodu kako bi u njima probudila pozitivan odgovor na Njegov ukor: „Postaraj se dakle, i pokaj se“ (Otkrivenje 3,19).

U tom trenutku, odmah nakon svojih pastirskih opomena, Gospodnji govor postaje ličniji. Do sada se Bog obraćao Laodikeji kolektivno, kao svom narodu, kao celokupnoj crkvi poslednjih dana. Sada, u dvadesetom stihu, On se iznenada obraća svakom verniku unutar te crkve kao jedinstvenoj osobi koju lično voli i sa kojom ima poseban odnos. Značajno je da se, u apokaliptičkom ponavljanju broja sedam, glagol „ljubim“ u prvom licu nadovezuje na još sedam glagola koji izražavaju Gospodnju snažnu i ličnu ljubav prema svakome od nas (Otkrivenje 3,19–21): (1) „poučavam“, (2) „karam“, (3) „stojim na vratima“, (4) „kucam“, (5) „ući ću k njemu“, (6) „večeraću s njim, i on sa mnom“, (7) „daću mu da sedi sa mnom na prestolu mome“.

Treći deo: Primena u životu

Savet za učitelja: Zamolite jednog učenika da ponovo pročita poruku crkvi u Laodikeji – Otkrivenje 3,14–22. Zatim sa razredom razgovarajte o sledećim aktivnostima i pitanjima.

Božje kritike Njegove crkve:

- 1. „Nijesi ni studen ni vruć“ (Otkrivenje 3,15).**

A. Pronađite primere u kojima je ovo proročanstvo ispunjeno u crkvi i u vašem ličnom iskustvu.

B. Šta možete da učinite da biste se suprotstavili problemu mlakosti, a da ne upadnete u fanatizam?

2. „Jer govoriš: 'Bogat sam, i obogatio sam se, i ništa ne potrebujem'“ (Otkrivenje 3,17).

A. Nabrojte slučajeve kada se vaša crkva, u prošlosti ili sada, na sopstvenu štetu, hvalila svojim duhovnim, materijalnim ili misijskim bogatstvom i dostignućima.

B. Kako Božji savet crkvi u Laodikeji pomaže u zaštiti od ovog oholog stava?

Božji zahtevi:

3. „Svjetujem te da kupiš u mene zlata žeženoga u ognju“ (Otkrivenje 3,18).

Za razmišljanje: U tekstu Otkrivenje 3,18, Hristos upućuje poziv koji se protivi ljudskoj tradiciji i ljudskom trudu da se dođe do istine. Neposredna primena ovog saveta odnosi se na potrebu da tražimo Božje otkrivenje i da ozbiljno proučavamo Sveto pismo. Mi ne smemo da tražimo samo da bismo našli argument za odbranu svog sistema istine, kao u slučaju niza tekstova za dokazivanje. Takođe, treba da uživamo u otkrivanju istine koja će iznenaditi, izazvati i uzdrmati ukorenjene predstave, što će nas na kraju dovesti do pokajanja i preobražaja u Božji lik. Potraga za zlatom žeženim u ognjenoj peći nevolja odnosi se i na ljubav i veru koje se razvijaju usred izazova i patnji koje prate naš izbor da hodamo sa Bogom.

1. Šta za vas, na vašem duhovnom putovanju, znači Božji savet da se obučete u „bele haljine“ (Otkrivenje 3,18)?

2. Šta morate da učinite da biste dobili ove bele haljine?

Aktivnost:

Božja ljubav

Zamolite svoje učenike da tokom ovog tromesečja vode dnevnik, zapisujući događaje iz svog života u kojima su iskusili Božju ljubav. Zamolite ih da razmotre sledeća pitanja, da dublje razmisle o njima i da zapišu svoje odgovore:

1. Kada ste bili ukoreni od Boga?

2. Kada ste plakali u podnožju krsta?

3. Kada ste čuli Boga kako kuca na vrata vašeg srca?

4. Kada ste radosno odgovorili na Njegov poziv?

5. Da li ste ikada doživeli poseban trenutak sa Gospodom u intimi molitve?

6. Da li ste ikada jasno videli Gospodnju ruku u nekom posebnom događaju u svom životu?